

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Для стабільного розвитку підприємства однією з першочергових ознак є забезпечення фінансової стійкості на основі раціонального управління фінансовими ресурсами. Значна частина цих фінансових ресурсів спрямовується на формування оборотних активів. Від того, наскільки обґрунтований їх розмір, склад, структура, з урахуванням особливостей функціонування підприємства та джерел фінансування оборотних активів, залежить ефективність діяльності як окремого підприємства, так і вітчизняної економіки в цілому. У сучасних умовах для багатьох вітчизняних підприємств типовим наслідком кризових явищ економічного розвитку є гостра нестача фінансових ресурсів для формування оборотних активів, що призводить до неефективного використання останніх. Розвиток ринкових відносин в Україні та досвід зарубіжної системи господарювання визначають залежність результатів діяльності підприємств від ефективності управління процесом формування й використання їх оборотних активів. Фінансовий менеджмент пропонує численні методи та механізми управління оборотними активами, але всі вони потребують доопрацювання у зв'язку із нестабільністю зовнішнього середовища, а також адаптації до специфіки роботи у тій чи іншій галузі.

Політика управління активами підприємства, у рамках його фінансової політики, формує ідеологію управління фінансами, орієнтовану на реалізацію заходів, спрямованих на підвищення ефективності їх використання, і в окремому випадку - на збільшення їх вартості і вартості бізнесу в цілому [1].

Дослідження політики управління оборотними активами є надзвичайно актуальним, оскільки ефективно організована система управління оборотними активами на підприємстві може стати основою системи прийняття, реалізації, контролю та аналізу управлінських рішень.

Базою дослідження було обрано ПАТ «Сан Інбев Україна», яке є одним із лідерів пивоварного ринку Україна та Росії. Компанія була створена 1999 р. як стратегічне партнерство між InBev – лідируючої пивоварної компанією у світі, і Групою САН, яка працює регіоні з 1958 року, зокрема в пивоварному бізнесі України та СНД початку 90-х сучасності. Заводи «САНІнБев» розташовані у Харкові, Чернігові, Клинові, Волзькому, Омську, Пермі, Саранську, Іваново, Курську, Новочебоксарську, Санкт-Петербурзі й у Ангарську. Для проведення аналізу фінансового стану підприємства необхідно дослідити основні показники ділової активності суб'єкта господарювання (табл. 1).

Протягом аналізованого періоду у підприємства спостерігалось зростання виручки від реалізації до 2012 року, далі з цього періоду відбувалося зменшення. Це може свідчити про те, що у 2012 році був «пік» ділової активності підприємства на найбільші обсяги реалізованої продукції.

Таблиця 1

Основні показники ділової активності ПАТ «Сан Інбев Україна»

Показники ділової активності	Формула	2014 р.	2015 р.

	розрахунку		
Виручка від реалізації		3317232	3820668
Чистий прибуток		982495	1118063
Продуктивність праці, грн./чол.	ЧистД/СЧ	423	530
Фондовіддача	ЧистД/ОЗ(с)	0,62	0,706
Оборотність власного капіталу	ЧистД/ВК(с)	1,02	1,61
Оборотність активів	ЧистД/БН(с)	0,4028	0,4293
Оборотність запасів (оборотів)	СобРП/ЗЗ(с)	0,00182	0,00182
Період обертання запасів, днів	360/к-т7	197800	197800
Коефіцієнт погашення дебіторської заборгованості	ДБ(с)/ВирРП	0,031	0,0266024
Оборотність дебіторської заборгованості, оборотів	ВирРП/ДБ(с)	32	37,5906
Період обертання дебіторської заборгованості, днів	360/к-т10	11,1466	9,5769
Оборотність кредиторської заборгованості, днів	КЗ(с)*360/СобРП	-187	-184
Тривалість операційного циклу, днів	к-т11+к-т8	197811	197809,36
Тривалість фінансового циклу, днів	к-т13-к-т12	197998	197993

Аналогічна ситуація спостерігається і в динаміці показника прибутку. Варто зазначити, що відбувалося скорочення чисельності персоналу протягом 2006-2015 років, що може свідчити про автоматизацію виробництва. Чисельність персоналу впливає на продуктивність праці – у 2015 році вона збільшилась, у порівнянні з 2014 – це свідчить про позитивну динаміку. Показники фондовіддачі з 2012 року зростає, що свідчить про ефективне використання оборотних активів.

Головним показником фінансової стабільності підприємства є його власний капітал та його оборотність. Протягом останніх років показники оборотності зростають, що свідчить про те, що капітал використовується ефективніше.

Про ефективність використання оборотних активів свідчить показник оборотності активів – чим він більший, тим більшу кількість разів оборотні активи беруть участь в виробничому циклі. Спостерігається позитивна динаміка.

Важливим показником є оборотність запасів, бо запаси впливають на обсяги виробництва та прибуток. Цей показник збільшився у порівнянні з попереднім періодом, а отже запаси почали обертатися швидше. Проте, період обертання збільшився, що не є позитивним явищем.

Також, негативним є те, що спостерігається зменшення коефіцієнта повернення дебіторської заборгованості – тобто, в підприємства зменшується повернення його власних коштів. Період обертання дебіторської заборгованості також зменшився – тобто, кошти почали повертати швидше.

У порівнянні з попереднім періодом є збільшення кредиторської заборгованості, що може свідчити про недостачу власних коштів або нарощення виробничих потужностей.

Проаналізувавши тривалість операційного та фінансового циклу, можна зазначити, відбулося зменшення тривалості, що є позитивним.

Отже, наліз показників фінансового стану ПАТ «Сан Інбев Україна» засвідчив, що підприємство має задовільний фінансовий стан. Водночас слід відмітити, що загальна ліквідність підприємства знаходиться в межах норми, показники ділової активності мають тенденцію до зростання, що в основному викликано збільшенням виручки від реалізації за рахунок зростання оборотності активів, показники рентабельності хоча й знаходяться на низькому рівні, однак зростають значними темпами.

Суттєвою у структурі оборотних активів є питома вага незавершеного виробництва, що за аналізований період мала тенденцію до зростання. Проведені розрахунки свідчать про покращення використання як складових оборотних активів, так і оборотних активів в цілому, що забезпечується за рахунок зростання оборотності оборотних активів. Наслідком впровадження ефективної політики управління оборотними активами мають стати: забезпечення безперебійної роботи підприємства; зниження обсягів вільних поточних активів, і, як наслідок, зниження витрат на їх фінансування; прискорення обороту оборотних активів; максимізація прибутку підприємства при збереженні ліквідності

Список використаних джерел:

1. Коптева Е.П. Политика управления активами предприятия: теория и методология [Текст] / Е.П. Коптева // Российское предпринимательство. — 2011. — № 10 Вып. 2 (194). — с. 74-79.

2. Крамаренко Г.О. Чорна О.Є. Фінансовий менеджмент: Підручник. — Київ: Центр навчальної літератури, 2006. — 520 с.

3. Методологічні основи управління оборотними активами// [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/knp/179/knp179_31-33.pdf